

Provozování kamerových systémů obecní policií

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky, z hlediska své věcné působnosti, zastává ve shora uvedené věci následující právní názor:

A) Obecné důvody pro použití kamerového systému

1) Ochrana majetku obce

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) je obec veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek ... (§ 2 odst. 1). S tím souvisí i ustanovení § 38 zákona o obcích, kdy majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. Navíc z obecného hlediska, podle § 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) je smyslem úpravy občanskoprávních vztahů přispívání k naplňování občanských práv a svobod, zejména ochrany osobnosti a nedotknutelnosti vlastnictví.

2) Ochrana veřejného pořádku

Podle zákona o obcích je obec povinna pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých spoluobčanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem (§ 2 odst. 2). Podle § 35 zákona o obcích do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce Do samostatné působnosti obce patří zejména záležitosti uvedené v § 84, 85 a 102, s výjimkou vydávání nařízení obce. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. I když obec podle zákona o obcích neodpovídá za majetek svých občanů, je nepochybně v zájmu všech aby veškerý majetek v obci byl pokud možno co nejlépe chráněn, tedy i za využití zmíněného systému.

3) Kontrola uložených povinností

Podle § 10 zákona o obcích může obec v samostatné působnosti ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou. Mezi prostředky kontroly dodržování těchto povinností nepochybně spadá i kamerový systém.

4) Úkoly obecní policie

Podle zákona o obcích a zákona o obecní policii je obec oprávněna zřídit/zrušit obecní policii jakožto orgán obce za účelem zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Všechny úkoly obecní policie podle § 2 zákona o obecní policii odůvodňují použití kamerového systému.

B) Ochrana osobnosti podle občanského zákoníku a podle zákona o ochraně osobních údajů

Podle § 11 občanského zákoníku má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. Podle § 12 cit. zákona písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením. Svolení není třeba, použijí-li se písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky nebo obrazové a zvukové záznamy k účelům úředním na základě zákona.

Nejenom Ministerstvo vnitra, ale i soudy České republiky, Veřejný ochránce práv a další subjekty zastávají právní názor, že držitelé zákonné licence k prolomení ochrany osobnosti na základě zákonného zmocnění obsaženého v § 12 občanského zákoníku jsou v daném a podobných případech Policie ČR a obecní policie, neboť tyto instituce jsou zákonem přímo zmocněny pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy v souvislosti s plněním svých úkolů m.j. i v oblasti ochrany veřejného pořádku, silničního provozu [k tomu blíže § 79a zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů a komentáře Ministerstva vnitra k oprávnění obecní policie měřit rychlost vozidel] ad.

Podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů správce osobních údajů (v daném případě obecní policie jako orgán obce) může zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů, neboť je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Z technického hlediska existuje možnost umístění resp. zablokování kamer takovým způsobem, aby nemohlo dojít ke „šmírování“ soukromí fyzických osob.

C) Konkrétní zákonné zmocnění obecní policie, včetně zaměstnanců obce zařazených do obecní policie, pro zpracovávání osobních údajů a provozování kamerových systémů

Problematiku zpracování osobních údajů a provozování kamerových systémů z pohledu obecní policie, jakožto orgánu obce zřizovaného zastupitelstvem obce za účelem zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku (podmnožiny veřejného pořádku), upravuje § 24a § 24b zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“), podle kterého je obecní policie m.j., je-li to potřebné pro plnění jejích úkolů, oprávněna zpracovávat osobní údaje, které potřebuje k plnění svých úkolů a pořizovat obrazové záznamy z veřejně přístupných míst nebo obrazové záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu.

Jak je uvedeno v předchozím odstavci, oprávnění ke zpracovávání osobních údajů a provozování kamerového systému svědčí podle zákona o obecní policii obecní policii jako celku. Podle § 1a zákona o obecní policii tvoří obecní policii i zaměstnanci obce zařazení do obecní policie, kteří nejsou čekatelem nebo strážníkem (může se jednat např. i o bývalé strážníky, kteří např. nesplňují podmínku zdravotní způsobilosti, osoby se sníženou pracovní schopností apod.). Z díkce zákona o obecní policii tedy vyplývá, že všechny osoby zařazené k obecní policii jsou (pokud splňují právním řádem stanovené předpoklady) oprávněny zpracovávat

osobní údaje a obsluhovat kamerové systémy. Na druhé straně všechny tyto osoby (zaměstnanci obce) zařazené k obecní policii mají i povinnost chránit osobní údaje v duchu zákona o ochraně osobních údajů.

Pokud kdokoliv, tedy i zaměstnanec obce zařazený k obecní policii, který není strážníkem nebo čekatelem, poruší své povinnosti na úseku ochrany osobních údajů, podléhá postihu stejně jako strážník, resp. jako kdokoliv jiný.

D) Praktický význam použití kamerového systému

- 1) prevence protiprávních jednání na veřejných prostranstvích v obci,
- 2) adekvátní rychlá reakce na vznik případné protiprávní či krizové situace (bezodkladné upozornění např. obecní policie, Policie ČR, HZS, LZS, případně dalších složek a event. koordinace jejich činnosti např. prostřednictvím dohledového, poplachového a přijímacího centra nebo jeho části – dříve tzv. „pult centralizované ochrany“),
- 3) schopnost předávat konkrétní údaje získané kamerovým systémem pro potřebu zejména správního či trestního řízení jako důkazní prostředek.

E) Předávání informací získaných provozem kamerových systémů

Pokud záznamy pořízené kamerovým systémem obsahují osobní údaje (což je prakticky vždy – viz definice osobního údaje podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů), vztahuje se na režim jejich předávání ustanovení § 24a zákona o obecní policii a příslušná ustanovení zákona o ochraně osobních údajů.

Při získání důvodného podezření ze spáchání trestného činu, přestupku (který není strážník oprávněn řešit na místě) či jiného správního deliktu § 10 zákona o obecní policii striktně stanoví další postup strážníka. Obecní policie není ani orgánem činným v trestním řízení, ani plnohodnotným správním orgánem provádějícím správní řízení v jeho nezkrácené podobě, tudíž jí nesvědčí realizace úkonů v trestním řízení ani většiny úkonů ve správním řízení. Navíc obecní policie provozující (vyhodnocující získané informace) kamerový systém v řadě případů není objektivně a okamžitě schopna posoudit intenzitu protiprávního jednání, resp. zda konkrétní jednání je vůbec protiprávním jednáním. Tuto skutečnost mohou prokázat výše zmíněné orgány až na základě zpětného posouzení věci m.j. i za využití záznamu z kamerového systému.

Podle § 6 odst. 3 zákona o obecní policii je strážník povinen poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností podle zákona každému, kdo o ní požádá. V daném případě je toto oprávnění zúženo ustanovením § 1 odst. 3 zákona o obecní policii. To znamená, že příslušné údaje obecní policie poskytne Policii ČR, státním orgánům, případně orgánům územních samosprávních celků.

F) Informace o provozování kamerového systému

Zákon o obecní policii v ustanovení § 24b odst. 2 neupravuje přesný způsob zveřejnění informace o provozování stálého automatického technického systému. Stanoví však, že jsou-li k pořizování záznamů podle odstavce 1 zřízeny stálé automatické technické systémy, je obecní policie povinna informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejnit.

Z povahy věci se bude jednat o takovou formu, která je běžně, tedy bezproblémově dostupná pro všechny občany obce a pro všechny osoby, které se dále zdržují na území obce (internetové stránky obce, periodické tiskoviny vydávané obcí, obecně závazná vyhláška obce o zřízení obecní policie resp. její dodatek, informační tabule umístěné na příjezdových komunikacích do obce, informační tabule umístěné přímo na inkriminovaných veřejných prostranstvích apod.).

Mgr. Martin Linhart
ředitel odboru